

ін.; Уманський держ. педагогічний ун-т ім. Павла Тичини. – Умань: Софія, 2007. – 209 с.

4. Клепко Н. В. Інтерактивні технології навчання / Н. В. Клепко, О. В. Комар // Сучасний навчально-виховний процес: теорія і практика: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конференції викладачів, молодих науковців та студентів, 30-31 березня 2010 р. / М-во освіти і науки України, Південноукраїнський нац. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського: Видавець М. П. Черкасов, 2010. – С. 329-331.

МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ ЗАСОБАМИ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ

***Яблуновська К. О.,**
асистент кафедри методики професійного навчання
Миколаївського національного аграрного університету
м. Миколаїв, Україна*

В умовах глобалізації екологічна політика є орієнтованою на коеволюційну взаємодію людини та природи з метою подальшого стійкого розвитку цивілізації. В даний час значна частина філософських, культурологічних, психологічних, соціологічних, педагогічних узагальнень фокусується на екологічній складовій, оскільки глобальною проблемою сучасного світу являється вихід людства з потенційної загальнопланетарної екологічної кризи.

Однак, пріоритетним напрямком екологічної освіти на сучасному етапі є екологічна компетентність. Головною функцією гуманізації є розвиток особистості, її загальнокультурне, соціально-моральне й

професійне становлення. В умовах сьогодення жодна з перерахованих якостей не буде повною без екологічної культури, а в разі професійного становлення – професійної екологічної компетентності. Оскільки освіта виступає в якості вирішальної умови формування ключових компетентностей особистості, то підхід до її формування повинен відбуватися з позиції здоров'єцентристської парадигми.

В контексті екогуманістичної етики, спрямованої на усвідомлення змісту і значення унікальності та універсальності життя на Землі, цілісності і взаємозв'язку складових частин світу, екологічна компетентність особистості виступає як умова і критерій гармонізації відносин та взаємодії суспільства, природи і особистості.

Поняття екологічної компетентності тісно пов'язано з екологічною культурою, як її основою. Г. Глухова називає екологічну культуру комплексною категорією, що інтегрує сукупність якостей особистості, які «знаходяться у відповідному співвідношенні й трансформуються через аксіологічні переконання в активну майбутню природовідтворювальну діяльність» [2].

Екологічна компетентність набувається поетапно і розвивається із поступовим отриманням здобувачем вищої освіти відповідних знань, уявлень і навичок. Одним з основних завдань навчально-виховного процесу є визначення умови формування цих складових та їх ефективний вплив на формування компетентності студента.

Сучасний період соціально-економічного розвитку в Україні визначає необхідність значного підвищення якості підготовки фахівців. З одного боку, це пов'язано з науково-технічним прогресом, наслідки якого проявляються практично у всіх сферах професійної та соціальної діяльності людей з іншого боку, з комплексними дослідженнями, що забезпечують створення, застосування і розподіл знань в соціально-економічному просторі, де інновації стають системним явищем. Велике

значення має і те, що науково-технічний прогрес висуває не тільки нові вимоги до самої людини, а й до системи вищої професійної освіти. Сформована суперечність між зростаючим обсягом інформації та кризою дидактичних методів підготовки фахівців вимагає переходу до принципово нових технологій професійного навчання. Дедалі очевиднішою стає необхідність зміни пріоритетів професійної підготовки фахівців в напрямку розвитку евристичного і творчого мислення, становлення індивіда як суб'єкта саморозвитку, оволодіння їм інструментами управління власною освітньою діяльністю. Збільшення прикладного компонента підготовки, зміщення акценту на самостійну роботу, що відповідає державними освітніми стандартами, дозволяє формувати систему узагальнених знань, умінь і навичок, які можуть бути перенесені з однієї сфери діяльності в іншу і виступити в якості інтегральної основи професійного розвитку, де на перший план висуваються здібності та професійні навички фахівців, які вміють адекватно реагувати на зміни, що відбуваються, самостійно приймати рішення і реалізовувати їх на практиці в процесі оволодіння новими технологіями та професіями. У зв'язку з цим переорієнтація системи вищої професійної освіти на впровадження різноманітних методів навчання стає найважливішим інструментом в забезпеченні конкурентоспроможності випускників на ринку праці.

У традиційній організації здобуття компетенцій в якості способу передачі інформації використовується одностороння форма комунікації. Суть її полягає в трансляції викладачем інформації та в її подальшому відтворенні студентами. Здобувач вищої освіти знаходиться в ситуації, коли він тільки читає, чує, говорить про певні області знання, займаючи лише позицію сприймаючого. Іноді однобічність може порушуватися (наприклад, коли студент щось уточнює або ставить питання), і тоді виникає двостороння комунікація. Одностороння форма комунікації

присутня не тільки на лекційних заняттях, але і на практичних. Відмінність тільки в тому, що не викладач, а студент транслює деяку інформацію. Це можуть бути відповіді на поставлені викладачем до початку практикуму питання, реферати, відтворення лекційного матеріалу. Така форма комунікації не відповідає принципам компетентнісного підходу.

Принципово іншою є форма багатосторонньої комунікації освітньому процесі. Сутність даної моделі комунікації передбачає не просто допускання висловлювань студентів, що саме по собі є важливим, а привнесення в освітній процес їх знань.

Перехід на компетентнісний підхід при організації процесу навчання передбачає широке використання в навчальному процесі активних та інтерактивних форм проведення занять (комп'ютерних симуляцій, ділових і рольових ігор, розбору конкретних ситуацій, психологічних та інших тренінгів) в поєднанні з позааудиторною роботою. Питома вага занять, що проводяться в інтерактивних формах для формування екологічної компетентності в навчальному процесі, повинен становити не менше 20 відсотків аудиторних занять.

У роботу повинні бути залучені всі без виключення студенти. Для досягнення цього корисно використовувати масові технології. Важливо приділяти увагу психологічній готовності здобувачів вищої освіти до включення в ті чи інші форми діяльності. Для виключення можливого психологічного дискомфорту студентів необхідно застосовувати розминки, заохочення до активної участі в роботі, надання можливості самореалізації. Недопустимо перенасичувати інтерактив учасниками.

Інтерактивні форми навчання забезпечують високу мотивацію, міцність знань, творчість і фантазію, комунікабельність, активну життєву позицію, командний дух, цінність індивідуальності, свободу самовираження, акцент на діяльність, взаємоповагу і демократичність [1].

Реалізація мети екологічної освіти з використанням інтерактивних методів навчання охоплює три технологічних етапи.

На першому викладач, спираючись на наявні у студентів знання, озвучує приблизну екологічну проблему і вводить в неї студентів. Цим досягається початкова пізнавальна активність студентів і первинна актуалізація їх внутрішніх цілей.

На другому етапі робиться акцент на підтримці необхідного рівня активності учнів. Їм надається можливість самостійної діяльності. Об'єднані у творчі групи по кілька осіб, студенти вдруге, але самостійно, в процесі спілкування актуалізують свою внутрішню мету, осмислюють поставлену задачу, визначають предмет пошуку, виробляють свої позиції, приходять до розв'язання екологічної проблеми.

На третьому етапі проводиться підсумкове обговорення, в процесі якого кожна група активно відстоює свій шлях розв'язання екологічної проблеми, свою позицію, виникає дискусія.

Виявивши, що процес пізнання пригальмовується через нестачу в учасників знань, викладач надає необхідну інформацію у формі лекції, бесіди [3].

Систематичне використання в навчальному процесі інтерактивних методів навчання з використанням екологічних ситуаційних задач, практичних занять з моніторингу забруднення атмосфери, водойм, ґрунту та інших підвищує ефективність освіти в цілому та полегшення досягнення потрібного рівня екологічної компетентності. Особливе значення інтерактивні методи навчання мають для екологічної освіти, де вони стали невіддільною частиною, необхідною для формування активної життєвої позиції студентів.

Висновок. У результаті дослідження було виявлено, що впровадження інтерактивних методів навчання суттєво підвищує рівень

засвоєння студентами знань з області екології, відповідно значно підвищуючи швидкість і повноту набуття екологічної компетенції.

Сформульовані та запропоновані основні правила щодо впровадження інтерактивних технологій навчання в структуру занять вищих навчальних закладів.

Література:

1. Дуulichанская Н. Н. Интерактивные методы обучения как средство формирования ключевых компетенций. *Наука и образование: электронное научно-техническое издание*, 2011.
2. Глухова Г. Г. Аксиологічні засади формування екологічної культури студентів вищих технічних навчальних : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07. Київ, 2008. 20 с.
3. Даниленкова В. А. Формирование экологической компетенции у студентов технического вуза : автореф. дисс. ... канд. пед. наук. *Электронная библиотека диссертаций: dissercat.com*. Москва, 2005.